

Stockholms
stad

**Miljö- och
klimathandlingsplan
2020–2023**
Rinkeby-Kista
stadsdelsnämnd

stockholm.se

Miljö- och klimathandlingsplan 2020–2023

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Antogs av stadsdelsnämnd 2020-12-17

En reviderad version antogs av stadsdelsnämnd 2021-12-16

Ny reviderad version antas av stadsdelsnämnd 2023-01-26

Kontaktperson: Laura Sanchez, Hållbarhetsstrateg

Telefonnummer 08-508 020 17

E-post: laura.sanchez@stockholm.se

Framtagen och reviderad i samarbete med förvaltningens miljönätverk.

Sammanfattning

I maj 2020 antog kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram och en ny klimathandlingsplan för Stockholms stad för perioden 2020 till 2023. Stadsdelsnämnderna fick därmed uppdraget att framställa lokala miljö- och klimathandlingsplaner 2020–2023 samt att redovisa i sina verksamhetsplaner hur de ska bidra till att staden uppnår miljömålen.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd antog den lokala miljö- och klimathandlingsplanen den 17 december 2020. Miljö- och klimathandlingsplanen är ett förvaltningsövergripande dokument som syftar till att implementera stadens miljöprogram i nämndens miljöarbete. Handlingsplanen beskriver stadens prioriterade mål och effektmål samt stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer för genomförande och uppföljning. Miljö- och klimathandlingsplanens samtliga aktiviteter inkluderas i stadens överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi (ILS). Indikatorerna är satta av kommunfullmäktige och stadsdelsnämnden. Arbetet med miljöfrågor följs upp i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse.

Miljö- och klimathandlingsplanens mål, aktiviteter och indikatorer revideras varje år i samband med verksamhetsplanen. Stadsdelsnämnden antog en reviderad version av handlingsplanen den 16 december 2021. Den versionen omfattade ändringar och nya aktiviteter inför 2022 miljönätverkets utvärdering. Förvaltningens miljönätverk har under hösten 2022 återigen utvärderat förvaltningens miljö- och klimatarbete och föreslagit ändringar samt nya prioriteringar och aktiviteter i miljö- och klimathandlingsplanen inför 2023. Revideringarna i denna nya version av handlingsplanen är ett resultat av detta arbete.

Förkortningar

EU: Europeiska unionen

FN: förenta nationerna

ILS: överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi

KF: kommunfullmäktige

Sdf: stadsdelsförvaltning

SVOA: Stockholm Vatten och Avfall

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förkortningar	3
Tabellförteckning.....	5
Inledning.....	6
Genomförande och uppföljning.....	7
Ansvar.....	7
Stadens prioriterade miljömål och etappmål.....	8
1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040	8
1.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 1,5 ton CO ₂ e per invånare.....	8
1.2 Minskad klimatpåverkan från konsumtionen	9
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer.....	9
2. En fossilfri organisation 2030	11
2.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO ₂ e från stadens verksamheter	11
2.2 Effektiv energianvändning	11
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer.....	11
3. Ett klimatanpassat Stockholm	14
3.1 Stärkt förmåga att hantera effekterna av skyfall.....	14
3.2 Stärkt förmåga att hantera effekterna av värmebölja.....	14
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer.....	14
4. Ett resurssmart Stockholm	17
4.1 Minskad resursanvändning och klokare konsumtion	17
4.2 Ökad recirkulation av materiella resurser inom staden.....	17
4.3 En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen.....	17
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer.....	18
5. Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem	22
5.1 Upprätthållna funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur	22
5.2 Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel	22
5.3 Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald	22
5.4 Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten .	23
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer.....	23
6. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö.....	26

6.1 Minskad exponering av kvävedioxid och partiklar för stadens medborgare	26
6.2 Minskad omgivningsbuller	26
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer	26
7. Ett giffritt Stockholm	26
7.1 Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter..	26
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer	26
Förteckning av styrdokument och handlingsplaner	29

Tabellförteckning

Tabell 1. Översikt av stadens prioriterade miljömål och etappmål	8
Tabell 2. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 1	9
Tabell 3. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 1	9
Tabell 4. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2023 under prioriterat miljömål 1	10
Tabell 5. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 1	10
Tabell 6. Stadsdelsnämndens aktivitet 2020 under prioriterat miljömål 2	11
Tabell 7. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 2	11
Tabell 8. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 2	12
Tabell 9. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2023 under prioriterat miljömål 2	12
Tabell 10. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 2	13
Tabell 11. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 2	13
Tabell 12. Stadsdelsnämndens aktivitet 2020 under prioriterat miljömål 3	14
Tabell 13. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 3	15
Tabell 14. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 3	15
Tabell 15. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2023 under prioriterat miljömål 3	16
Tabell 16. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 3	17
Tabell 17. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2020 under prioriterat miljömål 4	18
Tabell 18. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 4	18
Tabell 19. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 4	19
Tabell 20. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2023 under prioriterat miljömål 4	20
Tabell 21. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2020–2023 under prioriterat mål 4	21
Tabell 22. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 4	21
Tabell 23. Stadsdelsnämndens aktivitet 2020 under prioriterat miljömål 5	23
Tabell 24. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 5	23
Tabell 25. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 5	23
Tabell 26. Stadsdelsnämndens aktivitet 2023 under prioriterat miljömål 5	24
Tabell 27. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2020–2023 under prioriterat mål 5	25
Tabell 28. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 5	25
Tabell 29. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 7	27
Tabell 30. Stadsdelsnämndens aktivitet 2022 under prioriterat miljömål 7	27
Tabell 31. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2023 under prioriterat miljömål 7	28
Tabell 32. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 7	28

Inledning

Miljö- och klimathandlingsplanen 2020–2023 är ett förvaltningsövergripande dokument som syftar till att implementera Stockholms stads miljöprogram i nämndens miljöarbete.

I maj 2020 antog kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram och en ny klimathandlingsplan för Stockholms stad för perioden 2020 till 2023. Stadens miljöprogram bygger på de globala målen i FN:s Agenda 2030, Parisavtalet och EU:s ramverk för miljöarbete samt utvecklingen av de nationella miljömålen i Sverige. Stadsdelsnämnderna har fått i uppdrag att framställa lokala miljö- och klimathandlingsplaner 2020–2023 samt att redovisa i sina verksamhetsplaner hur de ska bidra till att staden uppnår miljömålen.

Under våren 2020 startade förvaltningen upp en miljögrupp bestående av miljösamordnare (hållbarhetsstrateg från och med maj 2022) och representanter från avdelningen för stadsutveckling och medborgarservice, förskoleavdelning och lokalenheten. Miljögruppen arbetade med framtagandet av aktiviteter för miljöhandlingsplanen samt förankring av aktiviteterna i de verksamheter som har genomförandeansvar.

En nulägesbild av nämndens miljöarbete 2019–2020 (dnr RK 2020/400, dat.2020-09-08) genomfördes under sommaren 2020. Syftet med nulägesbilden var att få en översikt över de miljömål som har uppnåtts och arbetet som kvarstår. Nulägesbilden visade att det finns ett behov för en lokal handlingsplan och en samordnande funktion för miljöfrågor för att öka engagemanget i det långsiktiga arbetet för miljön. I nulägesbilden identifierades fyra områden som bör prioriteras i det fortsatta arbetet med miljöfrågor och som är fokus i den föreliggande handlingsplanen. Dessa avser minskning av nedskräpning i stadsdelsområdet, införande av energieffektiviserande åtgärder, ökad inköp av ekologiska livsmedel och måltider samt hantering av granbarkborreangripna träd.

Miljö- och klimathandlingsplanen antogs av Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd den 17 december 2020. Miljö- och klimathandlingsplanen åskådliggör stadsdelsnämndens aktiviteter för att bidra till att uppnå stadens miljömål. Handlingsplanen beskriver stadens prioriterade mål och effektmål samt stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer för genomförande och uppföljning.

Under våren 2021 utvidgades miljögruppen till ett förvaltningsövergripande miljönätverk. Miljönätverket driver fram implementeringen av miljö- och klimathandlingsplanen. Nätverket träffas två gånger per halvår och miljöambassadörerna har nu en plattform för kunskapsutbyte och kollegialt lärande inom gemensamma miljö- och klimatfrågor.

Stadsdelsnämnden antog en reviderad version av handlingsplanen den 16 december 2021. Den versionen omfattade ändringar och nya aktiviteter inför 2022 utifrån gemensam utvärdering med förvaltningens miljönätverk. Förvaltningens miljönätverk har under hösten 2022 utvärderat förvaltningens miljö- och klimatarbete 2022 och föreslagit ändringar samt nya prioriteringar och aktiviteter i miljö- och klimathandlingsplanen inför 2023. Revideringarna i denna nya version av handlingsplanen är ett resultat av detta arbete.

Genomförande och uppföljning

Miljö- och klimathandlingsplanen anger aktiviteter som nämndens verksamheter ska genomföra. På det sättet fungerar miljö- och klimathandlingsplanen som ett styrande dokument som verksamheter kan utgå ifrån i sina åtaganden och arbetssätt. Verksamheterna har därefter handlingsutrymme att välja kostnadseffektiva åtgärder som är lämpliga inom verksamheternas uppdrag och budget för att uppnå målen. Handlingsplanen kompletteras med en samarbetsyta som är utbyggd utifrån stadens miljömål. Samarbetsytan innehåller detaljerade beskrivningar av hur varje aktivitet ska genomföras, utveckling av aktiviteten, hänvisningar till stadens övriga styrdokument och handlingsplaner, tips på vidare läsning och goda exempel. Av samarbetsytan framgår även vilka aktiviteter som bidrar till de globala målen i Agenda 2030.

Visionen är att samtliga medarbetare ska känna till miljö- och klimathandlingsplanens innehåll och tillämpa den i det dagliga arbetet.

Miljö- och klimathandlingsplanens samtliga aktiviteter inkluderas i stadens överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi (ILS). Indikatorerna är satta av kommunfullmäktige och stadsdelsnämnden. Arbetet med miljöfrågor följs upp i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse. Miljö- och klimathandlingsplanens mål, aktiviteter och indikatorer revideras årligen i samband med verksamhetsplanen.

Ansvar

Målen i Stockholms stads miljöprogram är styrande för staden som helhet. Dock berörs stadsdelsnämnderna inte av alla delmål. Stadsdelsnämnderna har exempelvis inte några utsläppsbeting eller ett riktat ansvar inom prioriterat mål 6 om Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö.

Förvaltningens avdelningschefer och enhetschefer har ansvar för att skapa goda förutsättningar för arbetet med miljöfrågor inom respektive verksamhet. Avdelningschefer och enhetschefer har även ansvar för att ta vara på och utveckla personalens kompetens och engagemang i miljöfrågor samt driva arbetet framåt. Hållbarhetsstrategen har ett samordnande ansvar för de övergripande miljö- och klimatfrågorna samt en rådgivande funktion för verksamheterna. Miljönätverkets medlemmar arbetar som miljöambassadörer för att förankra aktiviteter i respektive verksamhet och fungerar som en kommunikationslänk mellan hållbarhetsstrateg och verksamheter med genomförandeansvar.

Stadens prioriterade miljömål och etappmål

Tabell 1 nedan illustrerar stadens prioriterade miljömål och etappmål. I anslutning till varje prioriterat mål presenteras stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer för att uppnå målen.

Tabell 1. Översikt av stadens prioriterade miljömål och etappmål

Prioriterade mål	Etappmål
1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040	1.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 1,5 ton CO2e per invånare. 1.2 Minskad klimatpåverkan från konsumtionen.
2. En fossilfri organisation 2030	2.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO2e från stadens verksamheter. 2.2 Effektiv energianvändning.
3. Ett klimatanpassat Stockholm	3.1 Stärkt förmåga att hantera effekter av skyfall. 3.2 Stärkt förmåga att hantera effekter av värmebölja.
4. Ett resurssmart Stockholm	4.1 Minskad resursanvändning och klokare konsumtion. 4.2 Ökad recirkulation av materiella resurser inom staden. 4.3 En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen.
5. Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem.	5.1 Upprätthållna funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur. 5.2 Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel. 5.3 Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald. 5.4 Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten.
6. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö	6.1 Minskad exponering av kvävedioxid och partiklar för stadens medborgare. 6.2 Minskat omgivningsbuller.
7. Ett giftfritt Stockholm	7.1 Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter.

1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040

Enligt stadens miljöprogram är målbilden att Stockholm och dess invånare har ställt om sin energianvändning till att vara fossilfri år 2040. Detta innebär att energianvändning för bland annat uppvärmning, el och gasanvändning i Stockholm inte genererar några nettoutsläpp av växthusgaser samt att staden verkar för att konsumtionens globala klimatpåverkan minskar kraftigt.¹

1.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 1,5 ton CO2e per invånare

Etappmålet innebär att det totala växthusgasutsläppen i Stockholm ska ha minskat till högst 1,5 ton CO2e per invånare år 2023. I beräkningen ingår växthusgasutsläpp som orsakas av energianvändning i staden såsom utsläpp från vägtransporter, spårtrafik, sjöfart,

¹ Se även *Stockholms stads klimathandlingsplan 2020–2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* och *Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020–2024*.

arbetsmaskiner el- och gasanvändning. Stockholmarnas resor utanför kommungränsen och utsläpp från produktion av varor som tillverkas utanför kommungränsen utesluts från beräkningen.

1.2 Minskad klimatpåverkan från konsumtionen

Etappmålet innebär att de konsumtionsbaserade klimatutsläppen ska minska. Staden kan minska sin klimatpåverkan genom kravställande i inköpsprocessen. Målbilden är att stadens klimatpåverkan gällande inköp av livsmedel och måltider ska minska med en femtedel år 2023 samt att stadens egna tjänsteresor med flyg ska minska.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Stadsdelsnämndens aktiviteter under prioriterat mål 1 fokuserar på att öka medvetenheten om miljö- och klimatarbetet bland förvaltningens medarbetare och stadsdelsområdets invånare. På så sätt kan stadsdelsnämnden bidra till ökad kunskap hos stockholmarna om deras egen klimatpåverkan samt vikten av att minska växthusgasutsläppen.

Tabell 2. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 1

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Samarbeta med civilsamhället för att främja cyklandet i stadsdelsområdet.	Miljösamordnare	Miljösamordnare
Undvika inköp och användning av engångsprodukter och plast.	Enhetschefer för berörda verksamheter.	Miljösamordnare och ekonomienheten.
Arrangera en miljövecka i Sommar på torget.	Miljösamordnare och stadsmiljö.	Miljösamordnare
Presentera miljö- och klimathandlingsplanen till samtliga verksamheter med genomförandeansvar.	Miljösamordnare	Miljösamordnare
Skapa en film riktad till invånare gällande nedskräpning och ekonomi.	Administrativa avdelning med stöd av innovationsgruppen.	Miljösamordnare

Tabell 3. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 1

Aktiviteter 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Implementera årshjul för kommunikationsinsatser om miljö- och klimatfrågor till medarbetare och invånare	Kommunikatör i samarbete med miljö- och klimatsamordnare	Miljö- och klimatsamordnare
Delta i skräpplockardag genom att arrangera skräpplockarevent för att uppmuntra invånare att bidra till ett rent stadsdelsområde	Miljö- och klimatsamordnare i samverkan med stadsutveckling och parklek	Miljö- och klimatsamordnare
Planera och genomföra arbetsuppgifter för	Stadsutveckling	Stadsutveckling

feriejobbade ungdomar inom parkskötsel, innefattande både skräpplockning och insatser för att främja den biologiska mångfalden		
Utveckla former för att tillvarata ungas engagemang i stadsutvecklingsfrågor	Framtidens hus i samarbete med stadsutveckling	Stadsutveckling
Införa Järvavårdar inom ramen för arbetsmarknadsförvaltningens projekt Grön omställning	Enheten för arbetsmarknadsinsatser i samverkan med stadsutveckling och arbetsmarknadsförvaltning	Stadsutveckling
Arrangera ett klimatevent för att engagera målgrupp ungdomar i klimatfrågor	Framtidens hus och ungdomsgårdar i samverkan med miljö- och klimatsamordnare	Miljö- och klimatsamordnare

Tabell 4. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2023 under prioriterat miljömål 1

Aktivitet 2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Samtliga chefer och nyckelfunktioner genomför webbutbildningen Hållbara kontor och e-utbildningen om stadens miljöprogram	Samtliga chefer, strateger, utredare, miljöambassadörer, inköpsansvariga och administratörer.	Hållbarhetsstrateg
(KF) Inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	Stockholm Vatten och Avfall AB i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna Stockholms Stadshus AB och Stockholm Exergi	Kommunstyrelsen

Tabell 5. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 1

Aktiviteter 2021-2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Medverka till projekt Tillsammans för ett rent Järva	Hållbarhetsstrateg och stadsutveckling i samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, trafiknämnden, bostadsbolag och civilsamhället	Hållbarhetsstrateg

2. En fossilfri organisation 2030

Enligt Stockholms stads miljöprogram är målbilden att stadens verksamheter ska gå före och bli fossilfria redan år 2030. Detta kan åstadkommas genom att verksamheterna minskar sitt växthusgasutsläpp och arbetar för en mer effektiv energianvändning.²

2.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO2e från stadens verksamheter

Etappmålet innebär att växthusgasutsläppen från stadens verksamheter ska minska med 30 procent fram till 2023. Exempel på aktiviteter inkluderar utbyte av verksamhetens fordon mot fossilfria fordon samt inköp av elcyklar. Kravställande vid upphandling av arbetsmaskiner, fordon, el och livsmedel är även väsentligt i det arbetet.

2.2 Effektiv energianvändning

Stadens verksamheter effektiviserar sin energianvändning med fem procent relativt den verksamhet som bedrivs. Energieffektivisering är viktigt både ur ett resurshållningsperspektiv och ett ekonomiskt perspektiv. Exempel på aktiviteter för att uppnå etappmålet omfattar implementering av energieffektiv belysning (LED) samt utbyte av energislukande vitvaror.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Införandet av energieffektiviserande åtgärder är ett av förvaltningens prioriterade områden inom miljöarbetet. Stadsdelsnämndens aktiviteter under prioriterat mål 2 fokuserar därmed på det arbetet. Ett fåtal aktiviteter som bedöms vara mer omfattande delas upp i olika steg för varje år under handlingsplansperioden för att underlätta genomförandet. Det inkluderas även aktiviteter för att säkerställa att förvaltningens fordon blir fossilfria senast år 2030.

Tabell 6. Stadsdelsnämndens aktivitet 2020 under prioriterat miljömål 2

Aktivitet 2020	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Uppmuntra medarbetare att använda tjänstecykel vid resor inom stadsdelsområdet	Kommunikation och lokalenheten.	Lokalenheten

Tabell 7. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 2

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Uppmuntra medarbetare att använda cykel som transportmedel från och till jobbet	Kommunikation och lokalenheten.	Lokalenheten
Inventera vitvaror och armaturer i förvaltningens verksamheter och lokaler	Lokalenheten	Lokalenheten

² Se även *Stockholms stads klimathandlingsplan 2020–2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040; Riktlinjer för förnybar energi i stadens egna fastigheter* och *Fordonsstrategi för kommunkoncernen Stockholms stad*.

Kartlägga elanvändningen i förvaltningshuset i syfte att hitta energieffektiviserande åtgärder	Lokalenheten	Lokalenheten
I samarbete med fastighetsägaren upprätta en rutin för energibesparing i verksamheterna	Lokalenheten ansvarar för förvaltningshuset. Enhetschefer för berörda verksamheter ansvarar för respektive lokaler.	Lokalenheten respektive enhetschefer för berörda verksamheter.
Öka kunskap om gröna hyresavtal hos lokalenhetens medarbetare	Lokalenheten	Lokalenheten

Tabell 8. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 2

Aktiviteter 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Upprätta en plan för utbyte av energislukande vitvaror och armaturer i förvaltningens lokaler.	Lokalenheten	Lokalenheten
Delta i utbildningsinsatser om miljöbilar och arbetet mot fossilfrihet	Ekonomienheten	Miljö- och klimatsamordnare
Kartlägg behov för laddplatser av elbilar i verksamheter som har lokal utanför förvaltningshuset	Ekonomienheten i samarbete med enhetschefer för berörda verksamheter	Miljö- och klimatsamordnare
Genomför informationsinsatser för att uppmuntra medarbetare att använda tjänstecykel	Miljö- och klimatsamordnare i samarbete med lokalenheten och kommunikatör	Miljö- och klimatsamordnare

Tabell 9. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2023 under prioriterat miljömål 2

Aktiviteter 2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Genomföra en inventering av belysningsarmaturer i stadsmiljön	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Inför sammanläggningen med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, införa en gemensam energieffektiviseringsrutin	Hållbarhetsstrateg	Hållbarhetsstrateg
(KF) Ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser,	Miljö- och hälsoskyddsnämnden i samarbete med kommunstyrelsen,	Kommunstyrelsen

biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	trafiknämnden och stadsdelsnämnderna	
I samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, utreda förutsättningar för att införa en gemensam bilpool vid sammanläggningen (avser även prioriterat mål 6).	Administrativa avdelning	Hållbarhetsstrateg

Tabell 10. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 2

Löpande aktiviteter 2021–2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Genomför projekt för energieffektivisering med stöd av klimatinvesteringsmedel	Lokalenheten	Lokalenheten
Implementera den framtagna rutinen för energibesparing i verksamheter	Enhetschefer för berörda verksamheter	Lokalenheten
I samarbete med fastighetsägaren fortsätta utbyte till energieffektiv belysning i förvaltningshuset	Lokalenheten	Lokalenheten
Byta ut energislukande vitvaror till energieffektiva vitvaror enligt den framtagna planen	Lokalenheten i samarbete med enhetschefer för berörda verksamheter	Lokalenheten
Ställa krav på fossilfria fordon vid inköp av nya tjänstebilar och vid ingång av nya leasingkontrakt (avser även prioriterat mål 6).	Ekonomienheten	Ekonomienheten

Tabell 11. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 2

KF-indikator:	KF:s årsmål	Nämndens årsmål	Nämndens årsutfall
Totalt köpt energi i stadens verksamheter			
Miljöprogrammets år			
2020	1 945 GWh	1,8 GWh	1,88 GWh
2021	1 945 GWh	1,89 GWh	1,89 GWh
2022	1 945 GWh	1,89 GWh	Prel. 1,40 GWh
2023	1 945 GWh	1,89 GWh	

3. Ett klimatanpassat Stockholm

Enligt Stockholms stads miljöprogram är målbilden att staden ska vara väl förberedd för att hantera konsekvenser av klimatförändringar. Stockholm ska ha en hög kapacitet att hantera effekter av höjda havsnivåer, värmeböljor och långvarig torka. Detta arbete förutsätter samverkan mellan stadens nämnder och bolagsstyrelser.³

3.1 Stärkt förmåga att hantera effekterna av skyfall

Etappmålet innebär att stadens verksamheter som riskerar att påverkas kritiskt av skyfall ska upprätta en handlingsplan för att förebygga störningar i befintlig miljö och stadsutveckling. Detta kan genomföras exempelvis genom att säkerställa hållbar dagvattenhantering genom gröna tak eller växtbäddar i stadsmiljö.

3.2 Stärkt förmåga att hantera effekterna av värmebölja

Etappmålet innebär att stadens verksamheter förbereder sig för att hantera höga temperaturer vid värmebölja i syfte att minska negativa effekter på människors liv och hälsa. Exempel på dessa åtgärder kan vara att utöka stadsmiljön med mer grönska, vatten och vegetation som skuggar samt ordna svalkande miljöer.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Hantering av granbarkborreangripna träd och begränsning av spridning av granbarkborre är ett av förvaltningens prioriterade områden inom miljöarbetet. Granbarkborrarna sprider sig under sommarvärmerna och de längre värmeböljorna i Stockholm har lett till att granbarkborren sprider sig i mer omfattande takt. I övrigt syftar aktiviteterna till att, i samarbete med stadens ansvariga nämnder, öka beredskap och anpassa förvaltningens verksamheter inför ökade klimatförändringar i form av skyfall och värmebölja.

Tabell 12. Stadsdelsnämndens aktivitet 2020 under prioriterat miljömål 3

Aktiviteter 2020	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Söka klimatinvesteringsmedel för växtbäddar med biokol	Stadsmiljö	Stadsmiljö

³ Se även *Handlingsplan för klimatanpassning 2021–2024*; *Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering*; *Granbarkborren i skyddade områden i Stockholms stad*; *Grönare Stockholm – Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden*; *Parkplan Rinkeby-Kista Del 1 Strategier för utveckling av parker och naturområden* samt *Parkplan Rinkeby-Kista Del 2 Beskrivning park för park och naturområden* och *Plan för Stockholms stads klimatanpassningsarbete*.

Tabell 13. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 3

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Skapa en rutin/årshjul för ansökningsprocessen, genomförande och uppföljning av klimatinvesteringar	Miljösamordnare	Miljösamordnare
Kartlägg granbarkborrens spridning och påverkan på stadsdelsområdets granbestånd	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Föreslå åtgärder för hantering av spridning av granbarkborren i stadsdelens granbestånd	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Planera nyplantering av pluggplantor för att kompensera för de granar som fälls ner och för att på sikt stärka den biologiska mångfalden	Stadsmiljö	Stadsmiljö

Tabell 14. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 3

Aktivitet 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
(KF) Medverka till att beskriva och konkretisera samhällsviktig verksamhet vid skyfall	Kommunstyrelsen i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA). Samarbete med stadsutveckling	Kommunstyrelsen
(KF) Medverka till att genomföra kompletterande risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för skyfall inom utpekade riskområden	Kommunstyrelsen i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnder (stadsutveckling) och i samråd med fastighetsnämnden och fastighetsägare	Kommunstyrelsen
(KF) Fortsätta att arbeta med handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	Kommunstyrelsen i samarbete med stadens samtliga nämnder. Samarbete med stadsutveckling	Kommunstyrelsen

(KF) Medverka till att utreda förutsättningar att spara vatten vid långvarig värme och torka	SVOA i samarbete med idrottsnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna. Samarbete med stadsutveckling	Kommunstyrelsen
Genomföra växtbäddar med biokol med stöd av klimatinvesteringsmedel	Stadsutveckling	Stadsutveckling

Tabell 15. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2023 under prioriterat miljömål 3

Aktivitet 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
I samarbete med trafikkontoret, planera och genomföra åtgärder för hantering av klimatförändringar i form av skyfall och värmebölja	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Ställa krav på växtbäddar med biokol i nya anläggningsprojekt med vegetativa ytor	Stadsmiljö	Stadsmiljö
(KF) Definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	Trafiknämnden i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna	Kommunstyrelsen
(KF) Ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	Utbildningsnämnden i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB	Kommunstyrelsen
(KF) Ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan	Utbildningsnämnden i samarbete med förskolenämnden,	Kommunstyrelsen

genomförs på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	stadsdelsnämnderna och SISAB med Malmö stad som förebild	
---	--	--

Tabell 16. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 3

Löpande aktiviteter 2021–2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Genomföra klimatanpassningsåtgärder med stöd av klimatinvesteringsmedel	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Genomföra planerade åtgärder för hantering av spridning av granbarkborren i stadsdelens granbestånd	Stadsmiljö	Stadsmiljö

4. Ett resurssmart Stockholm

Enligt stadens miljöprogram är målbilden att Stockholm ska utvecklas till en stad där resurser används effektivt och i enlighet med EU:s avfallshierarki. Staden har identifierat och kartlagt stora resursflöden och har en utarbetad strategi för att skapa cirkularitet för dessa. Målbilden är även att Stockholm anpassar sig till att resurser är ändliga genom att utveckla och ta till sig ny teknik, nya affärsmodeller och nya livsstilar.⁴

4.1 Minskad resursanvändning och klokare konsumtion

Etappmålet innebär minskad användning av resurser och klokare val av produkter och tjänster. Under programperioden ska återbruk i stadens verksamheter mångdubblas. Dricksvattenförbrukningen och matsvinnet ska minska. Exempel på åtgärder som främjar etappmålet omfattar minimering av matsvinn i stadens verksamheter och en utökad användning av Stocket, stadens tjänst för återbruk av möbler och inventarier.

4.2 Ökad recirkulation av materiella resurser inom staden

Ökad materialåtervinning framför förbränning och omvandling till fjärrvärme för de material där det är möjligt. Stadens målsättning till år 2023 är att mängden plast som går till energiåtervinning minskar till mindre än en tredjedel jämfört med 2019 års nivåer. Exempel på åtgärder som främjar etappmålet omfattar att utveckla möjligheter till att lämna ifrån sig avfall i offentlig miljö i syfte att minska nedskräpning och spridningen av mikroplast, men även för att öka mängden av avfall som får ett cirkulärt flöde.

4.3 En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen

Etappmålet innebär att staden genererar en högre grad av cirkulation av material inom byggprocessen. Stadsdelsnämnden har inte något specifikt ansvar att genomföra aktiviteter

⁴ Se även *Avfallsplan för Stockholm 2020–2023*; *Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020–2024*; *Klimathandlingsplan 2020–2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040*; samt *Program för avfallshantering i det offentliga rummet*; *Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022–2026*.

som bidrar till att uppnå etappmål 4.3. Dock kan arbetet med resurshållning av byggnadsmaterial kopplas till etappmålet.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Stadsdelsnämndens aktiviteter under prioriterat mål 4 fokuserar delvis på arbetet för att minska nedskräpningen i stadsdelsområdet, vilket är ett av förvaltningens prioriterade områden. Dessa aktiviteter förutsätter samarbete med andra stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar, lokala bostadsbolag och civilsamhället för införskaffande av infrastruktur för att hantera nedskräpningen och för att driva effektiva kampanjer med invånare. För aktiviteter mot minskad nedskräpning som är riktade till att engagera invånare, se tabell 3 under prioriterat mål 1.

Under prioriterat mål 4 ingår även arbetet för att verksamheter ska få goda möjligheter till källsortering, matavfallsinsamling, återbruk och recirkulation av materiella resurser.

Tabell 17. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2020 under prioriterat miljömål 4

Aktiviteter 2020	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Planera pilotprojekt i samarbete med Urban ICT Arena för att effektivisera tömning av skräpkorgarna i stadsdelsområdet.	Utvecklingschef	Utvecklingschef
Samverka med fastighetsägare för att bostäder och lokaler ska få goda möjligheter till källsortering.	Enhetschefer för berörda verksamheter med stöd av lokalenheten.	Lokalenheten

Tabell 18. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 4

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Implementera pilotprojekt för effektivisering av tömning av skräpkorgar i stadsdelsområdet	Utvecklingschef i samarbete med stadsmiljö	Utvecklingschef
Fortsätta arbetet med att sortera ut matavfall och förbättra källsorteringen	Enhetschefer för berörda verksamheter	Lokalenheten
Införa källsorteringsstationer istället för individuella skräpkorgar i förvaltningshuset	Enhetschefer för berörda enheter med stöd av lokalenheten	Lokalenheten
I samarbete med fastighetsägare, införa matavfallsinsamling enligt matavfallsobligatoriet	Förskola och äldreomsorg	Förskola och äldreomsorg
Fortsätta arbetet med att minska matsvinnet	Förskola och äldreomsorg	Förskola och äldreomsorg

Fortsätt med områdesstädning och skräpplockning för ferie- och sommarjobbande ungdomar	Stadsmiljö	Stadsmiljö
I samarbete med Spånga-Tensta sdf planera ett renhållningsprojekt för Järvaområdet som kan genomföras i samverkan med trafiknämnden och civilsamhället	Miljösamordnare med stöd av stadsmiljö	Miljösamordnare

Tabell 19. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 4

Aktiviteter 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Fortsätta pilotprojekt ”smarta papperskorgar” för effektivisering av tömning av skräpkorgar i stadsdelsområdet	Stadsutveckling	Stadsutveckling
Utreda möjligheten att förse samtliga verksamheter som i dagsläget saknar förutsättningar för källsortering med källsorteringskärl	Lokalenheten i samarbete med berörda verksamheter och fastighetsägare	Lokalenheten
Fortsätt arbetet för att införa källsorteringsstationer istället för individuella papperskorgar i förvaltningshuset	Lokalenheten	Lokalenheten
Samtliga medarbetare i förvaltningshuset använder källsorteringsstationer istället för individuella papperskorgar	Enhetschefer för samtliga berörda verksamheter	Miljö- och klimatsamordnare
Kartlägga plastanvändningen i förvaltningshuset och arbeta fram en handlingsplan för minskat inköp och minskad användning av engångsprodukter och plast	Administrativa avdelning	Miljö- och klimatsamordnare
(KF) Medverka till arbetet för att ta fram ett stadsövergripande kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling i stadens verksamheter	SVOA i samråd med kommunstyrelsen. Samarbete med miljö- och klimatsamordnare	SVOA
Fortsätta arbetet för att minska matsvinn	Förskola och avdelning för äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri	Förskola och avdelning för äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri

Samtliga verksamheter som berörs av matavfallsobligatorier förses med infrastruktur för matavfallsinsamling	Lokalenheten i samarbete med berörda verksamheter inom förskola och avdelning för äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri	Miljö- och klimatsamordnare
Delta i utbildning i möbelreparation och hantering av miljöfarligt avfall inom ramen för arbetsmarknadsförvaltningens projekt Grön omställning	Enheten för arbetsmarknadsinsatser i samarbete med arbetsmarknadsnämnd	Miljö- och klimatsamordnare
Genomför en informationskampanj riktad till medarbetare om Stocket, återbruk och förvaltningens kretsloppspatrull	Miljö- och klimatsamordnare i samarbete med enheten för arbetsmarknadsinsatser och lokalenheten	Miljö- och klimatsamordnare
(KF) Medverka till genomförandet av informationskampanj med syfte att öka återvinning och avfallssortering	SVOA i samarbete med stadsdelsnämnderna. Miljö- och klimatsamordnare	SVOA

Tabell 20. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2023 under prioriterat miljömål 4

Aktivitet 2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Genomföra informationsinsatser riktade till medarbetare om att allt matavfall ska sorteras där det är möjligt	Kommunikation i samarbete med hållbarhetsstrateg	Hållbarhetsstrateg
I samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB och berörda fastighetsägare, säkerställa att verksamheter har infrastruktur till matavfallsinsamling	Lokalenheten i samarbete med berörda verksamheter. Hållbarhetsstrateg kan stötta vid behov	Hållbarhetsstrateg
I samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, ta fram en verksamhetsanpassad handlingsplan för minskat plastinköp och plastanvändning i samtliga verksamheter (se även prioriterat mål 7)	Enhetschefer för berörda verksamheter med stöd av hållbarhetsstrateg och inköpssamordnare	Hållbarhetsstrateg

Implementera rutin för hantering av avfall i stadsmiljö och verksamhetsavfall (se även prioriterat mål 7)	Enhetschefer för samtliga verksamheter med stöd av hållbarhetsstrateg	Hållbarhetsstrateg
Utreda hur källsorteringskärl i parker och grönområden kan utökas	Stadsmiljö	Stadsmiljö

Tabell 21. Stadsdelsnämndens löpande aktivitet 2020–2023 under prioriterat mål 4

Aktiviteter 2021-2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Medverka till projekt Tillsammans för ett rent Järva	Hållbarhetsstrateg och stadsutveckling i samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, trafiknämnden, bostadsbolag och civilsamhället	Hållbarhetsstrateg

Tabell 22. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 4

KF-indikator:	KF:s årsmål	Nämndens årsmål	Nämndens årsutfall
Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning			
Miljöprogrammets år			
2020	73 %	73 %	Ingen mätning på grund av pandemin
2021	73 %	73 %	48 %
2022	73 %	73 %	
2023	73 %	73 %	
KF-indikator:			
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden			
Miljöprogrammets år			
2020	73 %	73 %	Ingen mätning på grund av pandemin
2021	73 %	73 %	51 %
2022	73 %	73 %	
2023	73 %	73 %	

KF-indikator: Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	KF:s årsmål	Nämndens årsmål	Nämndens årsutfall
Miljöprogrammets år			
2020	70 %	70 %	66 %
2021	80 %	80 %	71 %
2022	90 %	90 %	78 %
2023	100 %	100 %	

5. Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem

Enligt stadens miljöprogram är målbilden att den biologiska mångfalden i Stockholm är hög och motståndskraftig mot förändringar samt att den bidrar med diverse ekosystemtjänster. Tillkommande bebyggelse ska bidra till målet genom att skapa mångfunktionella gröna lösningar och ekosystemtjänster som bidrar till en hållbar, resilient och attraktiv stad.⁵

5.1 Upprätthålla funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur

Etappmålet innebär att staden vidtar åtgärder för att upprätthålla den biologiska mångfalden i staden och att staden kan växa samtidigt som livsmiljöer för växter och djur inte förstörs eller förorenas. I syfte att uppnå etappmålet kan verksamheter värna naturreservat och naturområden där intrång kan ge irreversibla förluster. Ett annat exempel är att anpassa naturvårdsskötsel i naturmiljöer, till exempel anlagda groddammar.

5.2 Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel

Etappmålet innebär att staden ska förstärka förmågan att genomföra åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden. Detta kan göras exempelvis genom att genomföra särskilda satsningar på prioriterade arter och miljöer samt utveckla IT-interna verktyg för naturvårdsskötsel.

5.3 Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald

Etappmålet innebär att staden vid upphandling och inköp i ökad utsträckning konsumerar varor med miljömärkning. Maten ska vara god, näringsrik, hållbar, integrerad, trivsamt och säker i enlighet med stadens Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Under programperioden ska andelen ekologiska livsmedel av inköpta måltider och livsmedel till stadens verksamhet öka från hälften till drygt två tredjedelar. Exempel på åtgärder för att

⁵ Se även *Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering; God, hälsosam och klimatsmart mat – Förslag till matstrategi för Stockholms stad; Grönare Stockholm – Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden; Handlingsplan för minskad mikroplast 2020–2024; Parkplan Rinkeby-Kista Del 1 Strategier för utveckling av parker och naturområden samt Parkplan Rinkeby-Kista Del 2 Beskrivning park för park och naturområden och Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus.*

uppnå etappmålet kan vara att öka andelen ekologiskt producerade varor i stadens inköp samt ett ökat utbud av vegetariska livsmedel och varor producerade i nivå med svenska djurskyddsregler.

5.4 Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten

Stockholms stad verkar för att stadens vattenförekomster uppnår god ekologisk och kemisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv. Till 2023 ska vattenkvaliteten i Stockholms vattenförekomster förbättras betydligt och mängden mikroplaster minska. Exempel på åtgärder kan vara att rena förorenat dagvatten, att förbättra fysiska livsmiljöer i urban vattenmiljö och åtgärda problem orsakad av gamla utsläpp och förorenade områden.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Stadsdelsnämndens aktiviteter under prioriterat mål 5 omfattar insatser för att gynna den biologiska mångfalden i grön och blå infrastruktur. Aktiviteterna omfattar åtgärder som kan bidra till att uppnå kommunfullmäktiges indikatorer gällande andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden samt klimatpåverkan från upphandlade livsmedel.

Tabell 23. Stadsdelsnämndens aktivitet 2020 under prioriterat miljömål 5

Aktiviteter 2020	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Inventera parkträd för att säkerställa att ett hållbart trädbestånd upprätthålls.	Stadsmiljö	Stadsmiljö

Tabell 24. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 5

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Implementera uppföljningsverktyget Hantera Livs för verksamheternas livsmedelsinköp	Ekonomienhet i samarbete med förskola och äldreomsorg.	Ekonomienhet
Starta ett kocknätverk bestående av förskolornas kockar	Förskola	Förskola
Ta fram riktlinjer för mat och måltid i förskolan i enlighet med måltidsstrategin	Förskola	Förskola

Tabell 25. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 5

Aktiviteter 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
(KF) Medverka till att utreda hur en indikator som mäter hur stor del av stadens växter som är pollinatörsvänliga ska utformas	Kommunstyrelsen i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna.	Kommunstyrelsen

	Samarbete med stadsutveckling	
Ansöka om medel för att genomföra åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden	Stadsutveckling	Stadsutveckling
Implementera rutin för uppföljning av klimatpåverkan från livsmedelsinköp	Miljö- och klimatsamordnare i samarbete med lokalenheten, förskola och avdelning för äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri	Miljö- och klimatsamordnare
Genomföra kompetenshöjande insatser inom hållbarhet och näringslära för kockarna i kocknätverket samt validera deras kompetens	Förskola	Förskola
Implementera förvaltningens måltidsstrategi	Förskola	Förskola

Tabell 26. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2023 under prioriterat miljömål 5

Aktivitet 2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
I samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och miljöförvaltningen, genomföra stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald	Stadsmiljö	Stadsmiljö
I samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, implementera trädmålet i stadsdelsområdets parker och grönområden	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Inventera lämpliga platser för stadsodling och utreda möjligheten att starta upp nya stadsodlingar i Järva	Stadsmiljö	Stadsmiljö
(KF) Skapa nya växtbädda väggar	Miljö- och hälsoskyddsnämnden i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB	Kommunstyrelsen

I samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, utveckla rutiner för uppföljning av inköp av livsmedel och måltider för att öka andelen ekologiska inköp	Hållbarhetsstrategi i samarbete med ekonomienheten, förskola och äldreomsorgen	Hållbarhetsstrategi
--	--	---------------------

Tabell 27. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2020–2023 under prioriterat mål 5

Löpande aktiviteter 2020–2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Skapa ängsmark i Igelbäckens naturreservat för att öka den biologiska mångfalden	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Genomföra projekt växtbäddar med biokol	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Implementera riktlinjer för mat och måltid i förskolan i enlighet med måltidsstrategin	Förskola	Förskola

Tabell 28. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 5

KF-indikator:	KF:s årsmål	Nämndens årsmål	Nämndens årsutfall
Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel			
Miljöprogrammets år			
2020	55 %	55 %	47 %
2021	60 %	60 %	48 %
2022	65 %	65 %	Prel. 48 %
2023	70 %	70 %	
Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider			
2020	1,9 CO2 per kg livsmedel	1,9 CO2 per kg livsmedel	1,5 CO2 per kg livsmedel
2021	1,8 CO2 per kg livsmedel	1,8 CO2 per kg livsmedel	1,6 CO2 per kg livsmedel
2022	1,7 CO2 per kg livsmedel	1,7 CO2 per kg livsmedel	Prel. 1,6 CO2 per kg livsmedel
2023	1,6 CO2 per kg livsmedel	1,6 CO2 per kg livsmedel	

6. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö

Stadens mål är att Stockholms invånare inte utsätts för skadlig exponering av buller eller luftföroreningar. Luften i staden ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Bullernivåerna i staden ska inte påverka människors hälsa negativt. Det ska även finnas förutsättningar för trivsel och rekreation.⁶

6.1 Minskad exponering av kvävedioxid och partiklar för stadens medborgare

Etappmålet innebär att exponering för skadliga halter av kväveoxid i luften ska minska under programperioden. För att minska halterna av kvävedioxid måste utsläppen från vägtrafiken minska och staden har en viktig roll i att begränsa den typen av trafik som genererar utsläpp.

6.2 Minskat omgivningsbuller

Etappmålet innebär att stockholmarna i mindre utsträckning utsätts för skadliga nivåer av buller. Staden ska arbeta med att begränsa bullret vid källan och årligen genomföra bulleråtgärder för bostäder, rekreationsområden, skolgårdar och andra offentliga platser.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Nämnden har inte något specifikt ansvar för att genomföra aktiviteter som bidrar till att uppnå prioriterat mål 6. Dock kan stadsdelsnämnden bidra genom att arbeta för att nämndens samtliga fordon ska bli fossilfria senast år 2030 (avsnitt 2, se tabeller 9–10.)

7. Ett giftfritt Stockholm

Enligt Stockholms stads miljöprogram är målbilden att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.⁷

7.1 Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter

Etappmålet innebär en minskad användning av skadliga kemikalier. Stadens verksamheter åstadkommer detta genom att följa aktuella handlingsplaner samt att verka för en ökad medvetenhet om kemikalier bland stockholmarna. Under programperioden ska antalet kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen i stadens verksamheter reduceras med över en tredjedel. Kraven på miljöbedömning av kemiska produkter i bygg- och anläggningsprojekt ska öka.

Exempel på åtgärder för att uppnå etappmålet omfattar bland annat att fortsätta arbetet med kemikaliesmarta förskolor och verka för en giftfri miljö i förskolan och skolan. Ett annat exempel är att fortsätta utveckla framtagna verktyg och utbildningar såsom Chemsoft.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Stadsdelsnämndens aktiviteter under prioriterat mål 7 fokuserar på implementeringen av handlingsplanen Kemikaliesmart förskola på stadsdelens förskolor samt kartläggning av förekomst av kemikalier i nämndens verksamheter genom ökad användning av Chemsoft.

⁶ Se även *Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2019–2023*.

⁷ Se även *Stockholms stads kemikalieplan 2020–2023* och *Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020–2024* och *Vägledning och goda exempel för Kemikaliesmart förskola*.

Aktiviteter för en god hantering av farligt avfall som uppstår vid utfasning av kemikalier inkluderas år 2023.

Tabell 29. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 7

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Återuppta arbetet med miljöombud som arbetar med implementering av handlingsplanen Kemikaliesmart förskola på stadsdelens förskolor.	Förskola	Förskola
Nämndens verksamheter som hanterar kemikalier ska ansluta sig till Chemsoft.	Lokalenheten	Lokalenheten

Tabell 30. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 7

Aktivitet 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Fortsätta implementera vägledningen Kemikaliesmart förskola	Förskola	Förskola
Genomföra utbildningsinsatser för samtlig förskolepersonal om Kemikaliesmart förskola	Förskola	Förskola
Arbeta fram en rutin för att löpande uppdatera verksamheter som hanterar kemikalier och som är anslutna eller behöver anslutas till Chemsoft	Lokalenheten i samarbete med miljö- och klimatsamordnare	Lokalenheten
Arbeta fram en rutin för insamling av miljöfarligt avfall från förvaltningens verksamheter och transport till behandlingsanläggningar	Enheten för arbetsmarknadsinsatser i samarbete med miljö- och klimatsamordnare	Miljö- och klimatsamordnare

Tabell 31. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2023 under prioriterat miljömål 7

Aktivitet 2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
I samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, ta fram en verksamhetsanpassad handlingsplan för minskat plastinköp och plastanvändning i samtliga verksamheter (se även prioriterat mål 4)	Enhetschefer för berörda verksamheter med stöd av hållbarhetsstrateg och inköpssamordnare	Hållbarhetsstrateg
Implementera rutin för hantering av avfall i stadsmiljö och verksamhetsavfall (se även prioriterat mål 4)	Enhetschefer för samtliga verksamheter med stöd av hållbarhetsstrateg	Hållbarhetsstrateg

Tabell 32. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 7

KF-indikator:	KF:s årsmål	Nämndens årsmål	Nämndens årsutfall
Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system			
Miljöprogrammets år			
2020	100 %	100 %	100 %
2021	100 %	100 %	100 %
2022	100 %	100 %	100 %
2023	100 %	100 %	100 %
Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning			
2023 (Nytt!)	88 %	88 %	

Förteckning av styrdokument och handlingsplaner

Miljö- och hälsoskyddsnämnd

- 2015. Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus. Dnr: 2012-4519.
- 2016. Fordonsstrategi för kommunkoncernen i Stockholms stad. Dnr: 2015-17308.
- 2020. Granbarkborren i skyddade områden i Stockholms stad.
- 2020. Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020–2024. Beslutad av kommunfullmäktige 2020-01-27. Dnr: MHN 2018-1179.
- 2020. Stockholms stads kemikalieplan 2020–2023. Dnr: MHN 2018-15804.
- 2020. Vägledning för kemikaliesmart förskola. Dnr: 2020-005525.
- 2021. Stockholms stads handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022–2026. Kontorsremiss version. Dnr: 2020-2616.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och trafiknämnd

- 2019. Parkplan Rinkeby-Kista Del 1 Strategier för utveckling av parker och naturområden. Beslutad av Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd 2019-12-19.
- 2019. Parkplan Rinkeby-Kista Del 2 Beskrivning park för park och naturområden. Beslutad av Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd 2019-12-19.

Stadsledningskontoret

- 2013. Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering. Beslutad av kommunfullmäktige 2015-03-09.
- 2013. Riktlinjer för förnybar energi i stadens egna fastigheter. Dnr: 310-1382-2013.
- 2015. Plan för Stockholms stads klimatanpassningsarbete. Dnr: 303-945/2014.
- 2017. Grönare Stockholm – Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden. Beslutad 2017-02-13. Dnr: 171-1292/2016.
- 2018. God, hälsosam och klimatsmart mat – Förslag till matstrategi för Stockholms stad. Dnr: KS 2018/430.
- 2019. Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2019–2023.
- 2020. Stockholms stads klimathandlingsplan 2020–2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040. Beslutat av kommunfullmäktige 2020-05-25. Dnr: KS 2019/1041.
- 2020. Stockholms stads miljöprogram 2020–2023. Beslutat av kommunfullmäktige 2020-05-25. Dnr: KS 2019/1040.
- 2021. Handlingsplan för klimatanpassning 2021–2024. Dnr: KS 2020-1033

Stockholm Vatten och Avfall (2020). Avfallsplan för Stockholm 2021–2024 Remissutgåva.

Trafiknämnd (2016). Program för avfallshantering i det offentliga rummet.